

DELIBERATĪVĀ PASĀKUMA

“KO DARĪT, LAI
LATGALES IEDZĪVOTĀJI
VAIRĀK IZMANTOTU
LATVIJAS ŽURNĀLISTU
VEIDOTU SATURU?”

PĀRSKATS

PROVIDUS
DOMNĪCA

Kultūras ministrija

SATURS

1. KOPSAVILKUMS	3
2. METODOLOĢIJA UN PASĀKUMA NORISE	6
3. PILNS APSTIPRINĀTO REKOMENDĀCIJU SARAKSTS AR PAMATOJUMIEM ...	11
Pielikums Nr. 1. Pasākuma programma	17
Pielikums Nr. 2. Pasākuma dalībnieku pieminētās asociācijas ar Latgali.....	18
Pielikums Nr. 3. Pasākuma dalībnieku mediju lietojums (vismaz reizi divās nedēļās)	21
Pielikums Nr. 4. Identificēto problēmu prioritizēšana.....	24
Pielikums Nr. 5. Balsojuma rezultāti par rekomendācijām.....	25

1. KOPSAVILKUMS

Pasākums "Ko darīt, lai Latgales iedzīvotāji vairāk izmantotu Latvijas žurnālistu veidotu saturu?" tika organizēts 2022.gada 4.-6.novembrī pēc Kultūras ministrijas aicinājuma un pasūtījuma, izmantojot šobrīd pasaulē populārās deliberatīvās demokrātijas metodes. Deliberatīvajiem pasākumiem ir divas būtiski atšķirīgas iezīmes no citām sabiedriskajām apspriedēm vai iedzīvotāju iesaistes aktivitātēm:

- 1) Tajos ir svarīgi nodrošināt, ka dalībnieki statistiski korekti atspoguļo būtiskas kādas sabiedrības (piemēram, Latvijas iedzīvotāju) iezīmes. Piemēram, dzimumu, vecumu, dzimto valodu īpatsvars starp pasākuma dalībniekiem ir atbilstošs attiecīgās sabiedrības kopējai struktūrai. Proti, šo pasākumu dalībnieki veido sabiedrības "minipubliku". Ar to deliberatīvie pasākumi atšķiras no parastām prāta vētrām, hakatoniem, domnīcām. Lai nodrošinātu attiecīgajā sabiedrībā reti pārstāvēto grupu dalību (piemēram, mazāk nodrošinātie iedzīvotāji, krieviski runājošie iedzīvotāji), parasti dalībnieku atlase tiek uzticēta socioloģisko pētījumu uzņēmumiem, kā arī pasākuma dalībnieki parasti par dalību saņem atlīdzību.
- 2) Tajos dalībniekiem tiek dots laiks iedziļināties kādā problēmā un savstarpēju diskusiju ceļā meklēt tai labāko risinājumu. Ar to deliberatīvie pasākumi atšķiras no, piemēram, sabiedriskās domas aptaujām, kuras fiksē respondenta tā mirkļa iespaida "fotouzņēmumu".

4.-6.novembra pasākumu organizēja Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS. Dalībnieku atlase tika uzticēta socioloģisko pētījumu firmai SKDS.

Pasākumam kā dalībnieki tika atlasīti 25 Latvijas iedzīvotāji (faktiski piedalījās 24), kuri pēc dzimuma, dzīves vietas, vecuma, ģimenes valodas, izglītības līmeņa statistiski korekti atspoguļoja Latvijas sabiedrības daudzveidību. Viņi tikās 3 dienas klātienē, Rīgā, lai izstrādātu rekomendācijas, kuras atbildētu uz jautājumu "Ko darīt, lai Latgales iedzīvotāji vairāk izmantotu Latvijas žurnālistu veidotu saturu?"

Dalībnieki identificēja **14 problēmu grupas**, kas bija saistītas ar mediju patēriņu Latgalē. No tām kā svarīgas problēmas īpaši bieži tika izceltas šīs četras:

- (1) Pierobežā tehniski grūti uztvert LTV un Latvijas Radio, bet Baltkrievijas un Krievijas kanālus rāda labi. Tāpat internetam ir slikta kvalitāte, lēns, tādēļ cilvēki nelieto kvalitatīvus interneta medijus.
- (2) Latvijā žurnālisti maz veido saturu krieviski, bet daudzi Latgales iedzīvotāji latviešu valodā medijus nelieto tādēļ, ka ir valodas barjera (nepietiekamas latviešu valodas zināšanas). Valodas barjeru padziļina arī ierobežojumi publicēt saturu divās valodās (uzreiz gan latviski, gan krieviski).
- (3) Latvijā ir maz žurnālistikas par Latgali, Latgales iedzīvotājiem svarīgām tēmām.

- (4) Daudzi Latgales iedzīvotāji neuzticas Latvijas žurnālistu darbam - uzskata šos materiālus par nelegitīmiem un propagandistiskiem (piemēram, tādēļ, ka atbalsta valdības nostāju dažādos jautājumos).

Kopā dalībnieki izstrādāja **23 rekomendācijas**. No tām 70% dalībnieku atbalstu ieguva šādas 20 rekomendācijas:

- (1) Papildu investīcijas sakaru torņu izbūvē pierobežā, pārliecinoties arī, ka dokumentos norādītais signāls atbilst reālajam. Pašvaldībām jāpieņem problēmas apzināšanā un risinājumu atrašanā.
- (2) Motivēt visus Latvijas iedzīvotājus atdot viņiem nevajadzīgās tehniskās sakaru ierīces senioriem reģionos, kā arī pierobežā.
- (3) Dotēt interneta pieejamību Latgales pierobežas teritorijās.
- (4) Valstij atbalstīt digitālo pakalpojumu sniegšanas punktu izveidi un pieejamību arī tādos ciemos, kur nav bibliotēku (piemēram, mazos veikalos).
- (5) Pašvaldībām jāstiprina latviešu valodas zināšanas un lietošana Latvijā caur neformālo izglītību (sporta nodarbības, kultūras aktivitātes, grāmatu vakari, diskusiju vakari, kaimiņu dienas).
- (6) Uzlabot latviešu valodas apguves iespējas un metodes (piemaksa latviešu valodas skolotājiem Latgalē, subtitri latviešu valodā, audio versijas tekstiem, internetā pieejami latviešu valodas apguves līdzekļi par praktiskiem jautājumiem, iespēja palēnināt raidījumus un audio/video failiem latviešu valodā pievienot subtitrus).
- (7) Latgales reģionam vajadzīgs savs televīzijas kanāls, kas būtu interesants un saprotams gan latviešiem, gan mazākumtautībām, un tur jābūt arī latgaliešu valodas klātbūtnei. Tā saturam jābūt arī internetā.
- (8) Raidījums latviešu un krievu valodā, kur tiek analizēts sociālo tīklu populārākais saturs.
- (9) Latviešu valodā publiskotais unikālais saturs (filmas, intervijas, u.tml.) jātulko krieviski ar subtitriem latviešu valodā, jāpadara pieejams un regulāri jāatjauno.
- (10) Pasākumi, kuri notiks latviešu valodā, jāreklamē arī krieviski tādēļ, lai radītu motivāciju krieviski runājošajiem iedzīvotājiem tos apmeklēt. Reklāmās jāiesaista sabiedrībā pazīstami cilvēki.
- (11) Precīzāk jānoskaidro situācija ar reģionālo specifiku mediju patēriņā un auditorijas vēlmēm (pēc ziņu, izklaides un cita satura).

- (12) Jānodrošina stabili un droši finansējuma avoti kvalitatīvai žurnālistikai par Latgali. Šādai žurnālistikai jābūt nekomercializētai (bez sponsora ietekmes), bez pašcenzūras un cilvēkiem saprotamā valodā.
- (13) Jāizveido vienota informācijas platforma par notikumiem Latgalē (piemēram, latgale.lv), kā arī tā jāpopularizē caur medijiem.
- (14) Sabiedriskajiem medijiem būtu jāvelta lielāka uzmanība Latgalei – jāatspoguļo lielāki notikumi, pozitīvā informācija, jāorganizē konkursi un viktorīnas.
- (15) Piešķirot valsts finansējumu, īpaši jāatbalsta pētnieciskā žurnālistika par Latgali, it sevišķi pētnieciskie un atmaskošanas šovi.
- (16) Žurnālistam būtu jāstrādā tajā teritorijā, par kuru viņš ziņo, uzticēšanos veidojot caur kvalitatīvu saturu.
- (17) Profesionālas žurnālistikas saturam vairāk un biežāk jāparādās sociālajos medijos, jo tur ir lielākā auditorija - labas žurnālistikas mārketingam nav jāžēlo līdzekļi.
- (18) Žurnālistiem skaidrāk savos materiālos jānorāda uz iegūtās informācijas avotiem un izcelsmi.
- (19) Jāveido tādi raidījumu formāti (TV, radio, internetā), kur sarunās ar augstām amatpersonām, ieskaitot prezidentu un premjeru, ir brīvais mikrofons - proti, jebkurš var uzdot savu jautājumu.
- (20) Jāsargā žurnālisti pret mēģinājumiem ar viņiem izrēķināties. Par uzbrukumu žurnālistam ir jāsoda tāpat kā par uzbrukumu valsts varas pārstāvim.

2. METODOLOĢIJA UN PASĀKUMA NORISE

Pasākumu programmu organizēja Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS, konsultējoties ar Kultūras ministrijas pārstāvjiem un Baltijas mediju izcilības centra pārstāvjiem. Sarunās ar Kultūras ministriju tika nolemts:

- 1) pasākumu veidot, lai meklētu atbildes uz jautājumu "Ko darīt, lai Latgales iedzīvotāji vairāk izmantotu Latvijas žurnālistu veidotu saturu?". Pasākuma mērķis – īstenojamu rekomendāciju izstrāde.
- 2) Pasākuma programmā pēc iespējas ilgu laiku atvēlēt dalībnieku savstarpējām sarunām, kopdarbam pie rekomendāciju izstrādes un vienošanās par to tekstu. Līdz ar to mazāk laika atvēlēt ekspertu prezentācijām un/vai diskusijām.

Dalībnieku rekrutēšanu pasākumam Providus uzticēja socioloģisko pētījumu centram SKDS. SKDS pasākumam atlasīja 25 dalībniekus, uz pasākumu ieradās un visas trīs dienas pie rekomendācijām strādāja 24 dalībnieki, kas uzskatāms par mazu atbirumu.

Dalībnieku socioloģiskie parametri bija šādi:

- Dzimums: 12 sievietes un 12 vīrieši.
- Vecums: 4 dalībnieki līdz 29 gadu vecumam, 4 dalībnieki vecumā starp 30-39, 4 dalībnieki vecumā starp 40-49, 6 dalībnieki vecumā starp 50-59 un 6 dalībnieki vecumā virs 60 gadiem.
- Izglītība: 1 dalībnieks ar pamatzglītību, 11 ar vidējo vai vidējo profesionālo izglītību, 12 dalībnieki ar augstāko izglītību.
- Ģimenes valoda: 15 dalībniekiem tā bija latviešu valoda, 9 dalībniekiem – krievu. 4 no dalībniekiem norādīja, ka viņiem būs vajadzīgs tulka atbalsts. Šāds atbalsts pasākumā tika nodrošināts.
- Apdzīvotas vietas tips: 8 dalībniekiem lauku teritorija, 16 dalībniekiem pilsētas.
- Reģioni: Latgale – 3, Zemgale – 3, Vidzeme – 3, Kurzeme – 3, Pierīga – 5, Rīga – 7.

Pasākums tika organizēts viesnīcā Rixwell Ģertrūde Hotel no 4.-6.novembrim. Desmit dalībnieki tur nakšņoja starp pasākuma dienām. Dalībniekiem tika atlīdzināti arī transporta izdevumi.

Piektdiena, 4.novembris

Pasākuma ievadā (programmu skat. pielikumā Nr.1) dalībnieki tika iepazīstināti ar viņiem doto uzdevumu, kā arī organizatoriem. Reģistrējoties viņi uzzināja, kurā no trim grupām viņi strādās. Pasākumā strādāja 3 moderatori, kuriem katram bija

iepriekšēja pieredze deliberatīvu pasākumu norises nodrošināšanā: Āris Adlers, Līga Stafecka un Dārta Pelse.

Pasākuma ievadā dalībnieki arī iepazinās savstarpēji, nosaucot savu vārdu, ģeogrāfisko dzīves vietu un īsi aprakstot savas valodu zināšanas.

Pasākuma turpinājumā sekoja moderēts darbs grupās (moderatoriem pirms tam tika nodrošinātas apmācības, kā arī viņu rīcībā bija īpašas norādes par viņu uzdevumiem), kuram bija trīs mērķi:

- 1) Mudināt dalībniekus domāt par Latgali – tādēļ katras grupas moderators no dalībniekiem prasīja dalīties ar asociācijām, kas nāk prātā, iedomājoties par Latgali. Šo asociāciju apkopojums ir pieejams pielikumā Nr.2 (kā pirmās norādot tādas asociācijas, kuras sakrita vairāku grupu dalībniekiem).
- 2) Uz lielām, pie sienas piestiprinātām, lapām "nokartēt" katra dalībnieka mediju lietošanas paradumus, pēc tam tos izrunājot savā mazākajā grupā. Visu 24 dalībnieku kopējais mediju patēriņš apkopotā veidā ir apskatāms pielikumā Nr.3.
- 3) Apkopot ticamākās atbildes uz jautājumu "Kādēļ Latgales iedzīvotāji maz patērē Latvijas mediju saturu?" – dalībnieki tika lūgti savas versijas uzrakstīt uz īpašām lapiņām un tās iemest ideju kastē.

Pēc šiem trim vingrinājumiem dalībnieki uzklusēja integrācijas eksperta Mārtiņa Hirša prezentāciju, kur tika salīdzināts mediju patēriņš Latvijā ar mediju patēriņu Latgalē. Dalībnieki tika arī iedrošināti aktīvi uzdot ekspertam jautājumus, ko viņi arī darīja.

Sestdiena, 5.novembris.

Pasākuma turpinājumā, sestdien no rīta, dalībnieki attālināti tikās ar divām žurnālistēm, kuras strādā Latgalē. Par savu darbu stāstīja Latvijas Radio studijas Latgalē žurnāliste Renāte Lazdiņa un Daugavpils interneta medija Chayka žurnāliste Viktorija Trofimova-Gaiķe. Arī šoreiz dalībnieki uzdeva daudz jautājumus abām žurnālistēm par Latgales mediju specifiku.

Turpinājumā pasākuma vadītāja Iveta Kažoka prezentēja dalībniekiem apkopojumu par iepriekšējā dienā ideju kastē saņemtajām versijām par atbildēm jautājumam "Kādēļ Latgales iedzīvotāji maz patērē Latvijas mediju saturu?". Līdzīgās idejas bija apkopotas lielākās kategorijās. Pasākuma vadītāja mudināja dalībniekus sarakstu papildināt. Kopā tika izvirzītas 14 versijas (problēmu definējumi). Tad dalībniekiem tika izdalītas mazas lapiņas, uz kurām viņiem bija jānorāda, lielākais, trīs problēmas, kuras viņi no sarakstā uzskaitītajām uzskata par īpaši svarīgām.

Lapiņu rezultāti tika apkopoti, un dalībniekiem parādīts, ar cik daudz balsīm katra problēma ir novērtēta kā prioritāra (skat. Pielikums Nr.4).

Tālāk sekoja darbs grupās, strādājot pie risinājumu izstrādes.

Moderatoriem tika dotas šādas instrukcijas:

"Jums ir dalībniekiem jāizskaidro, ka risinājumi problēmām jādomā secīgi. Proti, sākam ar to problēmu, kuru visvairāk dalībnieku atzinuši par svarīgāko un tad secīgi dodamies pie nākamās problēmas. Ja dalībnieki vai daļa dalībnieku īpaši vēlas pievērsties kādas citas problēmas risināšanai, to var darīt tikai tad, ja tam piekrīt 6 no 8 grupas dalībniekiem (vai 5 no 7, vai 7 no 9 dalībniekiem). Proti, jums ir 70% piekrišanas sliekšnis. Tad viņi var mainīt secību, bet tikai ar nosacījumu, ka grupa ir paspējusi izstrādāt risinājumu vismaz pašai pirmajai (svarīgākajai problēmai).

Vienai problēmai var tikt piedāvāti vairāki risinājumi, bet ne vairāk kā 3 uz vienu problēmu.

Ieteikums procesam:

Nolasiet problēmu Nr. 1 un palūdziet katram grupas dalībniekam izteikties, vai viņš redz šai problēmai kādu risinājumu. Pēc šī pirmā apļa norezumējiet kopīgo un atšķirīgo. Atgādiniet, ka mēs meklējam kvalitāti (labi pārdomātus risinājumus, kuriem var piekrist daudzi), nevis kvantitāti, kur risinājumu būtu daudz, bet tie nebūtu pārdomāti un lielākā daļa dalībnieku tiem nepiekrītu. Pajautājiet, vai kāds ir gatavs jau pamēģināt sākt formulēt priekšlikumu. Atkārtojiet to un ielieciet mūsu interneta vidē ("Risin1", "Risin2", "Risin3" – atkarīgs no grupas numura). Pajautājiet, vai citi dalībnieki vēlas tajā kaut ko korigēt, papildināt, svītrot. Parādiet dalībniekiem savu ekrānu, lai viņi redz, kas no jums kā no moderatora un viņiem kā no grupas tiek gaidīts.

Ir pieņemami, ja ne visiem priekšlikumiem ir vispārējs grupas atbalsts – šajā fāzē svarīgi ir tikai tas, lai vairākums grupā to atbalsta. Pasakiet viņiem, ka par šī pasākuma rekomendācijām kļūs tikai tie priekšlikumi, kuri saņems 70% dalībnieku atbalstu, bet ziņojumā par šo pasākumu ieklausim arī tos priekšlikumus, kuri tik lielu atbalstu nesaņems.

Priekšlikums var būt īss (viens teikums) un var būt izvērsti, ja grupa vēlas to papildināt un niansēt. Pie pamatojumiem vērts ķerties pašās beigās, to tekstu moderators pats var piedāvāt, bet TIKAI pamatojoties uz tiem argumentiem, kas jau apspriešanā ir skanējuši no dalībniekiem. Pasakiet, ka šajā stadijā visiem formulējumiem vēl nav jābūt noslīpētiem, ka tam vēl būs laiks svētdien.

Pēc tam, kad izstrādāts pirmais risinājums, pajautājiet grupai, vai viņiem šai problēmai ir vēl kāds risinājums vai arī grupa vēlas pāriet pie nākamās problēmas. Vienai problēmai vajadzētu piedāvāt ne vairāk kā 3 risinājumus. Tas ir OK, ja ir tikai viens risinājums."

Moderatoriem tika izveidota īpaša interneta vide (raksturtabulas), kur viņiem vajadzēja ievadīt grupas piedāvātos risinājumus pēc formulas "Lai risinātu [šo problēmu], mēs piedāvājam ...", kā arī pievienot tiem grupas pamatojumus pēc formulas "Mēs piedāvājam to tādēļ, ka ..."

Dienas izskaņā tika organizēta viena rotācijas stunda. Šīs stundas ietvaros katrai grupai bija jānosūta uz abām pārējām grupām pa diviem vēstnešiem, lai pārbaudītu, vai viņu sākotnējās idejas ir saprotamas un vai tās varētu iegūt atbalstu no 70% pasākuma dalībnieku. Katrai grupai bija jāsniedz arī atgriezeniskā saikne par citu grupu idejām.

Pēc atgriešanās savās grupās, vēstneši izrunāja citur saņemto atgriezenisko saikni un vai nu savas rekomendācijas precizēja vai arī turpināja strādāt pie jaunu rekomendāciju izstrādes.

Kopā dienas beigās divas grupas bija izstrādājušas rekomendācijas četru problēmu risināšanai, viena – trīs problēmu risināšanai.

Ja kādai no grupām dienas laikā radās faktiski pārbaudāms jautājums (piemēram, kura valsts institūcija atbild par sakaru torņiem pierobežā), šis jautājums tika uzdots organizatoriem, kas publiskajos resursos tam sameklēja atbildi. Tāpat arī Mārtiņš Hiršs sestdien bija gatavs atbildēt uz faktu jautājumiem par mediju un saliedētas sabiedrības jomu.

Svētdiena, 6.novembris.

Dienas sākumā dalībniekiem tika prezentēts visu trīs grupu izstrādāto rekomendāciju apkopojums. Uz ekrāna tika projicēti visi priekšlikumi – iepriekšējā vakarā tika apkopoti savstarpēji līdzīgie priekšlikumi (piemēram, gandrīz analogiskas rekomendācijas no 2 grupām), kā arī skaidrāk noformulēts to pamatojums (no moderatoru pierakstītajām grupas dalībnieku pieminētajām tēzēm). Kopā tie bija 17 priekšlikumi. Šie priekšlikumi tika no rīta dalībniekiem izdrukāti arī latviešu valodā un, tiem kuriem bija vajadzība, arī krievu valodā (automātiskais tulkotājs DeepL). Pie katra priekšlikuma tika pievienota arī atsauce uz to grupu/grupām, kura attiecīgo rekomendāciju bija noformulējusi.

Tālāk dalībnieki tika aicināti izteikties par šo sarakstu: vai dažādās idejas bija apvienotas korekti, vai kaut kas ir neskaidrs, vai kaut kas ir ticis pārprasts. Dalībnieki aktīvi iesaistījās apspriedē, lielākoties vairākus ideju blokus aicinot sadalīt atsevišķās rekomendācijās. Dažām rekomendācijām tika precizēti arī pamatojumi. Dalībnieki arī iesaistījās konceptuālākās diskusijās par dažām strīdīgākajām rekomendācijām.

Rezultātā dalībnieki nonāca līdz 23 rekomendācijām.

Tad pasākuma dalībniekiem tika izdalīti balsošanas biļeteni, kur viņiem par katru no rekomendācijām bija jāievēl ķeksītis pie "par" vai "pret". Dalībniekiem tika vēlreiz izskaidrots, ka, lai priekšlikums kļūtu par pasākuma rekomendāciju, tas ir jāatbalsta 70% dalībnieku. Tāpat viņiem tika pateikts, ka viņi var izvēlēties nebalsot par kādu rekomendāciju, ja viņiem par to nav skaidra viedokļa. Tādā gadījumā viņu balss netiktu ieskatīta, rēķinot kvorumu. Piemēram, ja kādā no balsojumiem piedalītos

tikai 10 dalībnieki (pārējie 14 nebalsotu), no kuriem "par" nobalsotu 7, tad tas ļautu sasniegt 70% atbalsta kritēriju.

Katra rekomendācija un tās pamatojums dalībniekiem tika nolasīta, viņiem savos biļetenos atzīmējot "par", "pret" vai vietu pie attiecīgās rekomendācijas numura atstājot tukšu.

Sekoja saņemto balsu skaitīšana un rezultātu prezentēšana dalībniekiem. Dalībnieki redzēja, cik no viņiem par katru rekomendāciju ir nobalsojuši "par" un "pret", kā arī vai rekomendācija ir/nav saņēmusi atbalstu 70% dalībnieku.

Kopā no 23 rekomendācijām 20 saņēma 70% dalībnieku atbalstu. Vēl divas rekomendācijas saņēma atbalstu vairāk nekā no puses klātesošo, viena rekomendācija – mazāk nekā pusi. Visas rekomendācijas, arī tās, kuras nesaņēma 70% atbalstu, var apskatīt Pielikumā Nr.5.

Pēc balsojuma sekoja atvadu vārdi no Providus un no Kultūras ministrijas, kā arī dalībnieki dalījās ar savām atsauksmēm par pieredzēto iepriekšējās trīs dienās.

3. PILNS APSTIPRINĀTO REKOMENDĀCIJU SARAKSTS AR PAMATOJUMIEM

I Risināmā problēma "tehniskie šķēršļi patērēt Latvijā veidotu mediju saturu"

Tehniski pie robežas nevar uztvert LTV un LR, bet Baltkrievijas TV un Krievijas TV labi rāda. Internetam slikta kvalitāte, lēns - tādēļ cilvēki nelieto kvalitatīvus interneta medijus.

Šīs problēmas risināšanai pasākuma dalībnieki piedāvā četras rekomendācijas:

(1) Lai risinātu šo problēmu, mēs piedāvājam Latvijas Valsts radio un televīzijas centram atrast līdzekļus tam, lai investētu papildus torņu uzbūvēšanā. Tāpat ir svarīgi pārliecināties, vai dokumentos norādītais signāls atbilst reālajam. Tām pašvaldībām, kurās apraide ir īpaša vāja, jāiesaistās problēmas apzināšanā un risināšanā.

Pamatojums. Mēs piedāvājam šo risinājumu tādēļ, ka labāka Latvijas mediju pieejamība Latgalē stiprinās valsts drošību. Dokumentos dažkārt ir norādīts, ka signāls ir pietiekami spēcīgs, taču ne vienmēr tā ir taisnība. Vajadzīga arī precīza informācija par to, cik cilvēkiem nav pieejas virszemes apraidei un kurās teritorijās tā joprojām ir nepietiekoša. Ne visi cilvēki Latvijā izmanto internetu, bet arī viņiem jābūt pieejamām Latvijas aktualitātēm. Laba informācijas pieejamība ir arī viens no priekšnoteikumiem cilvēku vēlmei dzīvot un strādāt attiecīgajā teritorijā. Mēs to piedāvājam tādēļ, ka daudzi Latvijas iedzīvotāji vēlētos atgriezties dzimtajās mājās, bet riskē tur palikt bez sakariem. Tāpat tas veicinātu vietējo ekonomiku.

(2) Piedāvājam atrast veidu, kā motivēt Latvijas iedzīvotājus atdot savus nevajadzīgos televizorus, rūterus un citas tehniskās ierīces senioriem reģionos, kā arī pierobežā.

Pamatojums. Mēs piedāvājam šo risinājumu tādēļ, ka daudzi cilvēki televizorus vairs nelieto, tādēļ labprāt ar tiem dalītos ar mazturīgajiem, sevišķi pierobežā Latgalē.

(3) Mēs piedāvājam pierobežas rajonos valstij dotēt interneta pieejamību, šīs dotācijas uzskatot par investīcijām ekonomiskās aktivitātes veicināšanā. Svarīgi, lai privātais sektors būtu ieinteresēts uzlabot pārklājumu tieši Latgalē (valsts to var izdarīt ar likumu izmaiņu un papildus finanšu palīdzību).

Pamatojums. Mēs to piedāvājam tādēļ, ka svarīgi, lai augsta ātruma internets ir pieejams visā Latvijas teritorijā. Internets apvieno visus medijus, palielina cilvēku mobilitāti, internetā ziņas var iegūt ātrāk, jebkurā laikā, tam no visiem medijiem ir lielākais nākotnes potenciāls. Tas ļautu arī uzlabot kvalitatīvas informācijas pieejamību.

(4) **Piedāvātais risinājums.** Mēs piedāvājam vairāk atbalstīt digitālo pakalpojumu sniegšanas punktu izveidi un pieejamību (ne tikai bibliotēkās, bet arī mazajos ciematos, kur bibliotēkas nav - teiksim, izvietot pieeju mazā veikalā vai iedot datoru sociālajam darbiniekam).

Pamatojums. Šis priekšlikums ļautu uzlabot interneta pieejamību arī cilvēkiem, kuri dzīvo pavisam mazos ciematos. Svarīgi, lai internets ir pieejams, bet pieejamības nodrošināšanas labākā metode ir atkarīga no apstākļiem konkrētajā ciemā.

II Risināmā problēma “valodas barjera”

Maz Latvijā veidota satura krieviski, bet latviešu valodā medijus nelieto tādēļ, ka ir valodas barjera (nepietiekamas latviešu valodas zināšanas). Tai skaitā problēmas publicēt saturu divās valodās.

Šīs problēmas risināšanai pasākuma dalībnieki piedāvā septiņas rekomendācijas:

(5) Mēs piedāvājam stiprināt latviešu valodas lietošanu Latvijā dzīvojošo krieviski runājošo iedzīvotāju vidū. Priekšroka jādod integrācijai caur neformālo izglītību, dodot iespējas regulāri tikties dažādām paudzēm (sporta nodarbības, kultūras aktivitātes, grāmatu vakari, diskusiju vakari, kaimiņu dienas). Mēs uzskatām, ka šo iespēju nodrošināšanā galvenā loma jāuzņemas pašvaldībām (finansējuma piesaiste, pasākumu nodrošināšana sadarbībā ar NVO).

Pamatojums. Mēs uzskatām, ka jāmeklē motivācija cilvēkus ieinteresēt apgūt latviešu valodu. Šobrīd trūkst iespēju apgūt latviešu valodu caur neformālo izglītību - par neformālo izglītību ir maz informācijas ārtelpās (piemēram, transportā, uz paziņojumu dēļiem). Svarīgi, lai šīs iespējas tiek nodrošinātas pastāvīgi, ilgtermiņā, nevis tikai uz īsu, laikā ierobežotu brīdi.

(6) Mēs piedāvājam uzlabot latviešu valodas apguves iespējas un metodes: 1) ieviešot piemaksu latviešu valodas skolotājiem skolās un bērnudārza skolotājiem Latgalē, kuri palīdz apgūt valodu; 2) biežāk nodrošinot

interaktīvas valodas apguves iespējas latviski radītam saturam – subtitri latviešu valodā, rakstam blakus maza sarežģītāko vārdu "vārdnīca", iespēja rakstu noklausīties latviski (nevis tikai to izlasīt); 3) izvietojot labākus latviešu valodas mācības materiālus (par praktiskām lietām) internetā; 4) radot iespēju raidījumiem latviešu valodā pievienot arī subtitrus latviešu valodā un ātruma maiņu (lai nepieciešamības gadījumā mācību nolūkos varētu palēnināt teikto).

Pamatojums. Mēs šo piedāvājam tādēļ, lai risinātu skolotāju trūkumu, kuri māca valodu un veicina latvisko vidi, kurā var praktizēt/ dzirdēt valodu ikdienā. Jāspēj pieņemt to, ka problēma ar latviešu valodu koncentrējas īpaši Latgalē, tādēļ nevar palielināt piemaksas visiem, lai gan skolotājiem pārējā Latvijā varētu rasties iebildumi. Šāda metode būtu arī kā tests (pilotprojekts), vai tas dod efektu. Piemēram, "māci un mācies" (maciunmacies.valoda.lv) ir resurss cilvēkiem, kuri nezina latviešu valodu un to mācās no nulles. Šo var izmantot interaktīvos veidos un popularizēt. Jārēķinās arī, ka latviešu valodas mācīšanās iespējas vajadzīgas ne tikai vietējiem krieviem un citām mazākumtautībām, bet arī, piemēram, ukraiņu bēgļiem, kuriem arī trūkst internetā balstītu mācību materiālu par praktiskiem jautājumiem.

(7) Mēs uzskatām, ka Latgales reģionam vajadzīgs savs TV kanāls. Šis kanālam jāpiedāvā informācija, kas būtu interesanta un saprotama gan latviešiem, gan mazākumtautībām, un tur jābūt arī latgaliešu valodas klātbūtnei. Svarīgi, lai tur tiktu rādītas ne tikai ziņas par Latgali, bet par visu Latviju. Tā saturam jābūt arī internetā.

Pamatojums. Latgalē vajag savu TV kanālu, kas veicinātu lokālpatriotismu. Tad cilvēki vairāk interesēsies par Latgali un Latgalē notiekošo. Īpaši svarīgi, ka valsts nodrošina pamatfinansējuma bāzi reģionālajam kanālam, bet tā attīstībai pašam medijam ir jāspēj piesaistīt dažādu fondu finansējums.

(8) Mēs vēlētos reizi nedēļā redzēt raidījumu, kur tiek analizēts sociālo tīklu populārākais saturs. Šim raidījumam jābūt pieejamam gan latviski, gan krieviski.

Pamatojums. Mēs to piedāvājam tādēļ, ka Latvijā faktu pārbaudes notiek tikai latviešu valodā, līdz ar to par tām neuzzina krieviski runājošie iedzīvotāji. Tādēļ daudzi tic TikTokā un citos sociālajos tīklos paustajam viedoklim.

(9) Mēs piedāvājam latviešu valodā publiskoto unikālo saturu (filmas, intervijas, u.tml.) tulkot krieviski ar subtitriem latviešu valodā, padarīt pieejamu un regulāri atjaunot. Populārās intervijas var pārtulkot krieviski vai uzlikt tām subtitrus latviešu valodā.

Pamatojums. Tas varētu palielināt informētību, veicināt valodas apguvi, veicinātu iedzīvotāju zināšanas par Latvijas kultūru. Uzlabotu attieksmi pret Latviju un latviešu valodu tiem, kas uzskata, ka Latvijā nav nekā interesanta.

(10) **Piedāvātais risinājums.** Mēs uzskatām, ka pasākumi, kuri notiks latviešu valodā, jāreklamē arī krieviski tādēļ, lai radītu motivāciju krieviski runājošajiem iedzīvotājiem tos apmeklēt un šādi veidotu integrētāku sabiedrību. Reklāmās jāiesaista sabiedrībā pazīstami cilvēki.

Pamatojums. Mēs uzskatām, ka šis ierosinājums rosinātu krieviski runājošo iedzīvotāju zinātkāri un informētību par kultūras un citām norisēm. Piemēram, Maksima Galkina koncerts notiek latviski, bet tiek reklamēts arī krieviski.

(11) Mēs iesakām labāk apzināt situāciju par reģionālo specifiku mediju patēriņā un auditorijas vēlmēm (pēc ziņu, izklaides un cita satura)

Pamatojums. Tas ļautu atrast labākus risinājumus iedzīvotāju informētības veicināšanai.

III Risināmā problēma “maz žurnālistikas par Latgali, Latgales iedzīvotājiem svarīgām tēmām”

Šīs problēmas risināšanai pasākuma dalībnieki izstrādāja un apstiprināja trīs rekomendācijas:

(12) Mēs uzskatām, ka kvalitatīvai žurnālistikai par Latgali vajadzīgs finansējums. Šādai žurnālistikai jābūt nekomercializētai (bez sponsora ietekmes), bez pašcenzūras un cilvēkiem saprotamā valodā.

Pamatojums. Mēs to piedāvājam tādēļ, ka saskatām perspektīvu Latgalei - turp ar laiku pārcelsies cilvēki, kuri negrib dzīvot lielās pilsētās, tur veidosies jaunas darba vietas. Šiem cilvēkiem būs vajadzīga kvalitatīva žurnālistika par vietējām ziņām.

(13) Mēs piedāvājam izveidot vienotu informācijas platformu par notikumiem Latgalē (piemēram, latgale.lv), kā arī to popularizēt caur medijiem.

Pamatojums. Jāapzinās, ka sabiedrības jaunās paaudzes informāciju patērēs tikai internetā, tādēļ arī mediju tehnoloģijas jābūvē internetam.

(14) Sabiedriskajiem medijiem būtu jāvelta lielāka uzmanība Latgalei - tur būtu jāatspoguļo lielāki Latgalei nozīmīgi notikumi un arī pozitīvā informācija. Sabiedriskie mediji varētu organizēt konkursus žurnālistikas studentiem par Latgali, Latgales korespondenti varētu organizēt viktorīnas skatītājiem.

Pamatojums. Mēs to piedāvājam tādēļ, ka apzināmies, cik svarīgi mazināt Latgales negatīvo tēlu, tai skaitā starp pašiem Latgales iedzīvotājiem. Šobrīd dažkārt viņiem ir nolemtības sajūta. Svarīgi būtu rūpīgāk apzināt tēmas, kuras varētu interesēt Latgales iedzīvotājus, kā arī iedzīvotājus motivēt vairāk interesēties par vietējām aktualitātēm. Konkursi studentiem Latgalē notiktu kā pilotprojekti, iespējams, ka vēlāk šo pieredzi varētu pārņemt citi Latvijas reģioni.

IV Risināmā problēma "Latgales iedzīvotāji neuzticas žurnālistiem"

Problēmas definējums: Latgales iedzīvotāji neuzticas Latvijas žurnālistu darbam - uzskata šos materiālus par nelegitīmiem un propagandiskiem (piemēram, tādēļ, ka atbalsta valdības nostāju dažādos jautājumos).

Šīs problēmas risināšanai pasākuma dalībnieki izstrādāja un apstiprināja sešas rekomendācijas:

(15) Mēs piedāvājam caur valsts finansējumu īpaši atbalstīt pētniecisko žurnālistiku par Latgali, it sevišķi pētnieciskos un atmaskošanas šovus, kur, piemēram, žurnālists bez brīdinājuma dodas sazināties ar pašvaldības pārstāvjiem (līdzīgi kā to dara VID darbinieki ar slepenajiem pirkumiem vai LTV raidījums "Aizliegtais paņēmiens"). Žurnālistiem jābūt no vietējās varas neatkarīgiem un nav jābūt vietējiem iedzīvotājiem (tas attiecas tikai uz "asiem" materiāliem, kurus vietējais žurnālists neuzdrošinātos veidot).

Pamatojums. Mēs sagaidām, ka šādi pieaugs Latgales iedzīvotāju interese par vietējo politiku, kā arī uzticēšanās žurnālistiem. Ja būs šovs, būs arī skatītāji. Pateicoties labiem pētnieciskās žurnālistikas piemēriem Latgalē, tai skaitā, faktu pārbaudei, cilvēki vairāk uzticēsies žurnālistikai. Šobrīd Latgales iedzīvotājiem vajag vairāk iemeslu, lai žurnālistiem uzticētos.

(16) Mēs uzskatām, ka žurnālistam jāstrādā tajā teritorijā, par kuru viņš ziņo, uzticēšanos veidojot caur kvalitatīvu saturu.

Pamatojums. Mēs tā uzskatām tādēļ, ka vietējie žurnālisti konkrētajā sabiedrībā ir atpazīstami, rada ticību tam, ka pārzina situāciju, par kuru ziņo.

(17) Profesionālas žurnālistikas saturam vairāk un biežāk jāparādās sociālajos medijos, jo tur ir lielākā auditorija. To var darīt dažādos veidos: piemēram, mediji var pirkt reklāmu Facebook vai pie influenceriem (viedokļu ietekmētājiem), lai par viņu darbu uzzinātu plašāka auditorija. Svarīgi nežēlot līdzekļus labas žurnālistikas mārketingam.

Pamatojums. Mēs to piedāvājam tādēļ, ka auditorija uzticas influenceriem un šī auditorija ir liela. Influenceri neaizstāj žurnālistus, bet padalās ar žurnālistikas materiālu. Piemēram, Tiktoks ir populārs Latgalē, tādēļ labas žurnālistikas reklamēšanai šis tīkls un tā influenceri ir jāizmanto.

(18) Mēs piedāvājam žurnālistiem skaidrāk savos materiālos norādīt atsauces uz informācijas avotiem un izcelsmi.

Pamatojums. Šādā veidā arī auditorija varēs pārbaudīt, vai žurnālista publicētajai informācijai var uzticēties - zinās, ka žurnālists to nav izdomājis. Žurnālisti arī vairāk piedomās par informācijas ticamību, nevēloties riskēt ar reputāciju.

(19) Jāveido tādi raidījumu formāti (TV, radio, internetā), kur sarunās ar augstām amatpersonām, ieskaitot prezidentu un premjeru, ir brīvais mikrofons - proti, jebkurš var uzdot savu jautājumu.

Pamatojums. Mēs to piedāvājam tādēļ, lai politiķi labāk uzzinātu to, kas interesē cilvēkus, bet cilvēki labāk iepazītu politiķus. Šāda iepazīšanās veicinās uzticēšanos, kā arī atbildību par solījumu izpildi.

(20) Jāsargā žurnālisti pret mēģinājumiem ar viņiem izrēķināties. Par uzbrukumu žurnālistam ir jāsoda tāpat kā par uzbrukumu valsts varas pārstāvim.

Pamatojums. Mēs ceram, ka žurnālists, kurš jūtas pasargāts, labāk veiks savu darbu un iedzīvotāji viņam vairāk uzticēsies.

Pielikums Nr. 1. Pasākuma programma

<p>Ko darīt, lai Latgales iedzīvotāji vairāk izmantotu Latvijas žurnālistu veidotu saturu? (deliberatīvs pasākums priekšlikumu veidošanai ar Latvijas sabiedrības mini-publiku)</p> <p>Norises vieta: Rixwel Ģertrūde viesnīca (Ģertrūdes iela 70)</p>
<p style="text-align: center;">Piektdiena, 4.novembris</p>
13-14 pusdienas un dalībnieku ierašanās
14-15 pasākuma ievads (Zane Vāgnere, Kultūras ministrijas valsts sekretāres vietniece starptautisko lietu, integrācijas un mediju jautājumos; Iveta Kažoka, pasākuma vadītāja; dalībnieku iepazīšanās aplis)
15:00-15:30 kafijas pauze (vitamīnu)
15:30-17:00 pasākums (darbs grupās - asociācijas ar Latgali un mediju lietošanas paradumi)
17:00- 17:15 pauze
17:15-18:15 pasākums (Mārtiņš Hiršs, integrācijas un mediju eksperts - prezentācija par mediju patēriņu Latvijā, jautājumi un atbildes)
18:18-19:15 vakariņas
<p style="text-align: center;">Sestdiena, 5.novembris</p>
7:30 - 9:30 Brokastis tiem, kas nakšņo viesnīcā
9:30-11:00 pasākums (Latgales žurnālistes Viktorija Trofimova-Gaiķe (Chayka) un Renāte Lazdiņa (Latvijas Radio) pieslēdzas attālināti, jautājumi un atbildes)
11:00-11:15 pauze (balso par svarīgākajām problēmām)
11:15-12:30 pasākums (darbs grupās, priekšlikumu izstrāde)
12:30-13:30 pusdienas
13:30-15:00 pasākums (darbs grupās, priekšlikumu izstrāde)
15:00-15:30 kafijas pauze (vitamīnu)
15:30-16:30 pasākums (darbs grupās, rotācija)
16:30-16:45 pauze
16:45-17:45 pasākums (darbs grupās, priekšlikumu izstrāde)
18:00-19:00 vakariņas
<p style="text-align: center;">Svētdiena, 6.novembris</p>
7:30 - 9:30 Brokastis tiem, kas nakšņo viesnīcā
9:30-11:30 pasākums (priekšlikumu apvienošana, slīpēšana, balsošana)
11:30-12:00 pauze
12:00-13:00 pasākuma noslēgums (apstiprināto priekšlikumu nolasišana, atvadu vārdi, vēlējumi)
13:00-14:00 pusdienas un dāvanu karšu piešķiršana

Pielikums Nr. 2. Pasākuma dalībnieku pieminētās asociācijas ar Latgali

Nr.	Tēla elements	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3
1	Latgales daba (zilie ezeri)	+	+	+
2	Cilvēku sirsnīgums	+	+	+
3	Katoļi, pareizticīgie, vecticībnieki – reliģiskā daudzveidība un saticība	+	+	+
4	Daudz dzer, alkoholisms	+	+	+
5	Reliģiozitāte (krusti ceļa malās, svētbildes / altāri mājās, Aglonas baznīca, svētceļojumi)	+	+	+
6	Etniski daudzveidīga, dažādas kultūras	+	+	+
7	Radnieki no Latgales vai pats tur dzīvo/dzīvoja	+	+	
8	Koncertzāle Gors	+	+	
9	Daugavpils cietoksnis	+	+	
10	Pierobeža (Baltkrievija, Krievija)	+		+
11	Daugavpils cietums (Baltais gulbis)	+	+	
12	Šmakovka	+		+
13	Dzīvas tradīcijas	+		+
14	Kontrabanda	+		+
15	Viesmīlība		+	+
16	Īpaša, sena valoda		+	+
17	Rāznas ezers		+	+
18	Rotko muzejs		+	+
19	Bezdarbs		+	+
20	Cilvēku vienkāršība	+		
21	Daugavpils Universitāte	+		
22	Latgales Māras piemineklis	+		
23	Zemessardzes parāde Rēzeknē	+		

24	Līvānu stikla fabrika	+		
25	Izturība (3 dienu kāzas)	+		
26	Melnais māls, keramika	+		
27	Robežsardze	+		
28	Daudz lauku teritorijas, viensētas	+		
29	Nabadzība	+		
30	Cilvēku tiešums	+		
31	Cilvēki runā dažādās valodās	+		
32	Lokālpatriotisms	+		
33	Gadās, ka nerunā latviski	+		
34	Pirtis		+	
35	Andrupenes sēta		+	
36	Dažādas muižas		+	
37	Patriotisms		+	
38	Cilvēku izpalīdzība		+	
39	Daugavpils - krievvalodīga		+	
40	Mīl gan Latviju, gan Krieviju		+	
41	Strādīgi		+	
42	Cilvēku pieticība		+	
43	Humors		+	
44	Daugavpils		+	
45	Optimisms		+	
46	Apskates objekti (skatu torņi)		+	
47	Krievijas informācijas telpas ietekme		+	
48	Daudz krievu dzīvo		+	
49	Apmānīta tauta		+	
50	Zems izglītības līmenis		+	
51	Daudz skan krievu valoda			+
52	Spēcīgas sievietes			+
53	Attīsta tūrismu			+
54	Daudz baznīcu			+
55	Vēsture nošķirta no pārējās Latvijas			+
56	Ekonomiski vājš reģions			+
57	Ir ekonomiskās zonas			+

58	Depopulācija, cilvēki ir prom			+
59	Spīdvejs			+
60	Tranzīts (kravām)			+
61	Krievijas impērijas dzelzceļa tīkls			+
62	Neviendabīgums			+
63	Daudz pilskalnu			+
64	Agrāk bija cits etniskais sastāvs			+
65	Nabadzība, zemas algas			+

Pielikums Nr. 3. Pasākuma dalībnieku mediju lietojums (vismaz reizi divās nedēļās)

Sociālie tīkli	Dalībnieku skaits	Televīzijas	Dalībnieku skaits	Radio	Dalībnieku skaits	Prese	Dalībnieku skaits	Internet a ziņas, analīze	Dalībnieku skaits
FACEBOOK	18	LTV1	13	Latvijas Radio 1	9	MK LATVIJA	2	Delfi.lv	14
YOUTUBE	20	LTV7	10	Latvijas Radio 2	6	Латвийские Вести	1	Rus.delfi.lv	9
TIKTOK	7	TV3	12	Latvijas Radio 4	4	Миллион		Tvnet.lv	16
TWITTER	7	TV24	5	Latvijas Radio 5 (Pieci)	2	PRIVĀTĀ DZĪVĒ	2	Rus.tvnet.lv	5
WHATSAPP (grupas)	19	ReTV	9	Skonto	10	IEVA	4	LSM.lv	12
ODNOKLASS NIKI	5	Первый канал	3	SWH	7	IR	2	Rus.lsm.lv	8

VK	3	RTR Rossiya	3	MIXFM	1	DIEN A	1	Jauns.lv	7
DRAUGIEM	4	NTV	0	Baltco m	3	SEST DIEN A	0	Rus.jauns .lv	0
INSTAGRAM	11	BBC	6	Vietējai s radio	3	KAS JAUN S	6	Apollo.lv	9
SNAPCHAT	1	CNN	5	AUTO Radio	1	Vietēj ā avīze	2	Laikrakst a mājaslap a (la.lv, nra.lv, diena.lv)	7
DISCORD	2	FOX	4	Krievija s radio kanāli	3	Rīgas Laiks	1	Mixnews. lv	1
TELEGRAM	9	DOZHD	1	Baltkrie vijas radio kanāli	0			Vietējais interneta medijs	5

		Baltkrievijas TV	0	Citu valstu radio kanāli	2			Vietējās pašvaldības interneta mediji	6
		Lietuvas vai Igaunijas TV	0	Latvijas Radio 3 (klasika)	2			Krievijas ziņu interneta resursi	7
		Citu valstu TV	5	EHR	2			Baltkrievijas ziņu resursi	0
		Vietējā TV	3	Retro Radio	3			Citu valstu ziņu resursi internetā	7
								Citi internet ziņu resursi	4

Pielikums Nr. 4. Identificēto problēmu prioritizēšana

Nr.	Problēma	Punktu skaits
1	Tehniski šķēršļi. Tehniski pie robežas nevar uztvert LTV un LR, bet Baltkrievijas TV un Krievijas TV rāda labi. Internetam slikta kvalitāte, lēns - tādēļ nelieto kvalitatīvus interneta medijus	14
2	Maz Latvijā veidota satura krieviski, bet latviešu valodā medijus nelieto tādēļ, ka ir valodas barjera (nepietiekamas latviešu valodas zināšanas). Tai skaitā problēmas publicēt saturu divās valodās	11
3	Maz žurnālistikas par Latgali, Latgales iedzīvotājiem svarīgām tēmām	9
4	Latgales iedzīvotāji neuzticas Latvijas žurnālistu darbam - uzskata šos materiālus par nelegitīmiem un propagandistiskiem (piemēram, tādēļ, ka atbalsta valdības nostāju dažādos jautājumos)	8
5	Pieradums skatīties/klausīties/lasīt ziņas no Krievijas, kā arī uzticēšanās šai informācijai	5
6	Problēmas ar Latvijas žurnālistikas kvalitāti (pašcenzūra žurnālistikā, neinteresanti materiāli, nesaprot auditoriju un kultūratsauces)	5
7	Krievijas kanālos ir daudz labāks izklaides saturs un šovi, tur pie reizes arī skatās ziņas	5
8	Nav piederības sajūtas, tādēļ nav arī lielas intereses par Latvijā notiekošo (piederība Krievijai vai pamestības sajūta no Latvijas puses)	5
9	Apmulsums par piederību - dažādās identitātes, dažādas uztveres	3
10	Pārāk maz pozitīvu ziņu par Latviju	2
11	Informācijas burbuļi - kvalitatīva informācija netiek līdz adresātam	2
12	Iedzīvotāju nabadzība - nevar atļauties samaksāt par internetu un Baltcom kanāliem	1
13	Nav sadarbības starp žurnālistiem, kopīgi pasākumi	1
14	Vecākās paaudzes nelieto internetu, tai skaitā kvalitatīvus interneta ziņu kanālus	0

Pielikums Nr. 5. Balsojuma rezultāti par rekomendācijām

Idejas Nr.	Risināmā problēma	Risinājums	Pamatojums	Par	Pret	Balsotāji	% īpatsvars	Vai apstiprināts?
1	(slikts virszemes apraides tīkls, kā arī neesošs vai lēns internets)	Lai risinātu šo problēmu, mēs piedāvājam Latvijas Valsts radio un televīzijas centram atrast līdzekļus tam, lai investētu papildus torņu uzbūvē. Tāpat ir svarīgi pārliecināties, vai dokumentos norādītais signāls atbilst reālajam. Tām pašvaldībām, kurās apraide ir īpaša vāja, jāiesaistās problēmas apzināšanā un risināšanā.	Mēs piedāvājam šo risinājumu tādēļ, ka labāka Latvijas mediju pieejamība Latgalē stiprinās valsts drošību. Dokumentos dažkārt ir norādīts, ka signāls ir pietiekami spēcīgs, taču ne vienmēr tā ir taisnība. Vajadzīga arī precīza informācija par to, cik cilvēkiem nav pieejas virszemes apraidei un kurās teritorijās tā joprojām ir nepietiekoša. Ne visi cilvēki Latvijā izmanto internetu, bet arī viņiem jābūt pieejamām Latvijas aktualitātēm. Laba informācijas pieejamība ir arī viens no priekšnoteikumiem cilvēku vēlmei dzīvot un strādāt attiecīgajā teritorijā.	23	1	24	96	Jā

			Mēs to piedāvājam tādēļ, ka daudzi Latvijas iedzīvotāji vēlētos atgriezties dzimtajās mājās, bet riskē tur palikt bez sakariem. Tāpat tas veicinātu vietējo ekonomiku.					
2	(slikts virszemes apraides tīkls, kā arī neesošs vai lēns internets)	Piedāvājam atrast veidu, kā motivēt Latvijas iedzīvotājus atdot savus nevajadzīgos televizorus, rūterus un citas tehniskās ierīces senioriem reģionos, kā arī pierobežā.	Mēs piedāvājam šo risinājumu tādēļ, ka daudzi cilvēki televizorus vairs nelieto, tādēļ labprāt ar tiem dalītos ar mazturīgajiem, sevišķi pierobežā Latgalē.	24	0	24	100	Jā

3	(slikts virszemes apraides tīkls, kā arī neesošs vai lēns internets)	Mēs piedāvājam pierobežas rajonos valstij dotēt interneta pieejamību, šīs dotācijas uzskatot par investīcijām ekonomiskās aktivitātes veicināšanā. Svarīgi, lai privātais sektors būtu ieinteresēts uzlabot pārklājumu tieši Latgalē (valsts to var izdarīt ar likumu izmaiņu un papildus finanšu palīdzību).	Mēs to piedāvājam tādēļ, ka svarīgi, lai augsta ātruma internets ir pieejams visā Latvijas teritorijā. Internets apvieno visus medijus, palielina cilvēku mobilitāti, internetā ziņas var iegūt ātrāk, jebkurā laikā, tam no visiem medijiem ir lielākais nākotnes potenciāls. Tas ļautu arī uzlabot kvalitatīvas informācijas pieejamību.	24	0	24	100	Jā
4	(slikts virszemes apraides tīkls, kā arī neesošs vai lēns internets)	Mēs piedāvājam vairāk atbalstīt digitālo pakalpojumu sniegšanas punktu izveidi un pieejamību (ne tikai bibliotēkās, bet arī mazajos ciematos, kur bibliotēkas nav - teiksim, izvietot pieeju mazā veikalā vai iedot datoru sociālajam darbiniekam).	Šis priekšlikums ļautu uzlabot interneta pieejamību arī cilvēkiem, kuri dzīvo pavisam mazos ciematos. Svarīgi, lai internets ir pieejams, bet pieejamības nodrošināšanas labākā metode ir atkarīga no apstākļiem konkrētajā ciemā.	18	6	24	75	Jā

5	(valodas barjera)	<p>Mēs piedāvājam stiprināt latviešu valodas lietošanu Latvijā dzīvojošo krieviski runājošo iedzīvotāju vidū. Priekšroka jādod integrācijai caur neformālo izglītību, dodot iespējas regulāri tikties dažādām paaudzēm (sporta nodarbības, kultūras aktivitātes, grāmatu vakari, diskusiju vakari, kaimiņu dienas). Mēs uzskatām, ka šo iespēju nodrošināšanā galvenā loma jāuzņemas pašvaldībām (finansējuma piesaiste, pasākumu nodrošināšana sadarbībā ar NVO).</p>	<p>Mēs uzskatām, ka jāmeklē motivācija cilvēkus ieinteresēt apgūt latviešu valodu. Šobrīd trūkst iespēju apgūt latviešu valodu caur neformālo izglītību - par neformālo izglītību ir maz informācijas ārtelpās (piemēram, transportā, uz paziņojumu dēļiem). Svarīgi, lai šīs iespējas tiek nodrošinātas pastāvīgi, ilgtermiņā, nevis tikai uz īsu laikā ierobežotu brīdi.</p>	21	3	24	88	Jā
---	-------------------	--	--	----	---	----	----	----

6	(valodas barjera)	<p>Mēs piedāvājam uzlabot latviešu valodas apguves iespējas un metodes: 1) ieviešot piemaksu latviešu valodas un bērnodārza skolotājiem Latgalē, kuri palīdz apgūt valodu; 2) biežāk nodrošinot interaktīvas valodas apguves iespējas latviski radītam saturam – subtitri latviešu valodā, rakstam blakus maza sarežģītāko vārdu "vārdnīca", iespēja rakstu noklausīties latviski (nevis tikai to izlasīt). 3) izvietojot labākus latviešu valodas mācības materiālus (par praktiskām lietām) internetā; 4) radot iespēju raidījumiem latviešu valodā pievienot arī subtitrus latviešu valodā un ātruma maiņu (lai nepieciešamības gadījumā mācību nolūkos varētu palēnināt teikto).</p>	<p>Mēs šo piedāvājam tādēļ, lai risinātu skolotāju trūkumu, kuri māca valodu un veicina latvisko vidi, kurā var praktizēt/ dzirdēt valodu ikdienā. Jāspēj pieņemt tas, ka problēma ar latviešu valodu koncentrējas īpaši Latgalē, tādēļ nevar palielināt piemaksas visiem, lai gan skolotājiem pārējā Latvijā varētu rasties iebildumi. Šāda metode būtu arī kā tests (pilotprojekts), vai tas dod efektu. Piemēram, "māci un mācies" (maciunmacies.valoda.lv) ir resurss cilvēkiem, kuri nezina latviešu valodu un to mācās no nulles. Šo var izmantot interaktīvos veidos un popularizēt. Jārēķinās arī, ka latviešu valodas mācīšanās iespējas vajadzīgas ne tikai vietējiem krievi un citām mazākumtautībām, bet arī, piemēram, ukraiņu bēgļiem,</p>	20	4	24	83	Jā
---	-------------------	--	--	----	---	----	----	----

			kuriem arī trūkst internetā balstītu mācību materiālu par praktiskiem jautājumiem.					
7	(valodas barjera)	Mēs uzskatām, ka vajadzētu visas valsts līmenī vienoties par to, ka nepieciešams stabils finansējums Latvijā radītam saturam krievu valodā	Mēs to piedāvājam tādēļ, lai risinātu problēmu ar nestabilu finansējumu, bez kā nav iespējams attīstīt kvalitatīvu saturu.	16	8	24	67	Nē

8	(valodas barjera)	Mēs uzskatām, ka Latgales reģionam vajadzīgs savs TV kanāls. Šis kanālam jāpiedāvā informācija, kas būtu interesanta un saprotama gan latviešiem, gan mazākumtautībām, un tur jābūt arī latgaliešu valodas klātbūtnei. Svarīgi, lai tur tiktu rādītas ne tikai ziņas par Latgali, bet par visu Latviju. Tā saturam jābūt arī internetā.	Latgalē vajag savu TV kanālu, kas veicinātu lokālpatriotismu. Tad cilvēki vairāk interesēsies par informāciju par Latgali. Īpaši svarīgi, ka valsts nodrošina pamatfinansējuma bāzi reģionālajam kanālam, bet tā attīstībai pašam medijam ir jāspēj piesaistīt dažādu fondu finansējums.	21	3	24	88	Jā
9	(valodas barjera)	Mēs piedāvājam tiem speciālistiem, kuri varētu tulkot mediju saturu no latviešu uz krievu valodu, nodrošināt kvalifikācijas kursus	Mēs to piedāvājam tādēļ, ka Latvijā krit krievu valodas zināšanu līmenis, - pat krieviski runājošajai auditorijai paredzētais saturs ir uzrakstīts ar daudziem nesaprotamiem vārdiem un gramatiski nepareizi. Tas ir viens no iemesliem, kādēļ tas vietējiem iedzīvotājiem nav interesants.	14	10	24	58	Nē

10	(valodas barjera)	Mēs vēlētos reizi nedēļā redzēt raidījumu, kur tiek analizēts sociālo tīklu populārākais saturs. Šim raidījumam jābūt pieejamam gan latviski, gan krieviski.	Mēs to piedāvājam tādēļ, ka Latvijā faktu pārbaudes notiek tikai latviešu valodā, līdz ar to par tām neuzzina krieviski runājošie iedzīvotāji. Tādēļ daudzi tic TikTokā un citos sociālajos tīklos paustajam viedoklim.	21	2	23	91	Jā
11	(valodas barjera)	Mēs piedāvājam latviešu valodā publiskoto unikālo saturu (filmas, intervijas, u.tml.) tulkot krieviski ar subtitriem latviešu valodā, padarīt pieejamu un regulāri atjaunot. Populārās intervijas var pārtulkot krieviski vai uzlikt tām subtitrus latviešu valodā.	Tas varētu palielināt informētību, veicināt valodas apguvi, veicina iedzīvotāju zināšanas par Latvijas kultūru. Uzlabotu attieksmi pret Latviju un latviešu valodu tiem, kas uzskata, ka Latvijā nav nekā interesanta.	23	1	24	96	Jā
12	(valodas barjera)	Mēs uzskatām, ka pasākumi, kuri notiks latviešu valodā, jāreklamē arī krieviski tādēļ, lai radītu motivāciju krieviski runājošajiem iedzīvotājiem tos apmeklēt un šādi veidotu integrētāku sabiedrību.	Mēs uzskatām, ka šis ierosinājums rosinātu krieviski runājošo iedzīvotāju zinātkāri un informētību par kultūras un citām norisēm. Piemēram, Maksima Galkina koncerts notiek latviski, bet tiek reklamēts arī krieviski.	18	5	23	78	Jā

		Reklāmās jāiesaista sabiedrībā pazīstami cilvēki.						
13	(valodas barjera)	Mēs iesakām labāk apzināt situāciju par reģionālo specifiku mediju patēriņā un auditorijas vēlmēm (pēc ziņu, izklaides un cita satura)	Tas ļautu atrast labākus risinājumus iedzīvotāju informētības veicināšanai.	23	1	24	96	Jā
14	(maz žurnālistikas par Latgali, Latgales iedzīvotājiem svarīgām tēmām)	Mēs uzskatām, ka kvalitatīvai žurnālistikai par Latgali vajadzīgs finansējums. Šādai žurnālistikai jābūt nekomercializētai (bez sponsora ietekmes), bez pašcenzūras un cilvēkiem saprotamā valodā.	Mēs to piedāvājam tādēļ, ka saskatām perspektīvu Latgalei - turp ar laiku pārcelsies cilvēki, kuri negrib dzīvot lielās pilsētās, tur veidosies jaunas darba vietas. Šiem cilvēkiem būs vajadzīga kvalitatīva žurnālistika par vietējām ziņām.	21	3	24	88	Jā
15	(maz žurnālistikas par Latgali, Latgales iedzīvotājiem)	Mēs piedāvājam izveidot vienotu informācijas platformu par notikumiem Latgalē (piemēram, latgale.lv), kā	Jāapzinās, ka jaunās paaudzes informāciju patērēs tikai internetā, tādēļ arī mediju tehnoloģijas jābūvē internetam.	24	0	24	100	Jā

	iem svarīgām tēmām)	arī to popularizēt caur medijiem.						
16	(maz žurnālistikas par Latgali, Latgales iedzīvotājiem svarīgām tēmām)	Sabiedriskajiem medijiem būtu jāvelta lielāka uzmanība Latgalei - tur būtu jāatspoguļo lielāki notikumi un arī pozitīvā informācija. Sabiedriskie mediji varētu organizēt konkursus žurnālistikas studentiem par Latgali, Latgales korespondenti varētu organizēt viktorīnas skatītājiem.	Mēs to piedāvājam tādēļ, ka apzināmies, cik svarīgi mazināt Latgales negatīvo tēlu, tai skaitā starp pašiem Latgales iedzīvotājiem. Šobrīd dažkārt viņiem ir nolemtības sajūta. Svarīgi būtu rūpīgāk apzināt tēmas, kuras varētu interesēt Latgales iedzīvotājus, kā arī iedzīvotājus motivēt vairāk interesēties par vietējām aktualitātēm. Konkursi studentiem Latgalē notiktu kā pilotprojekti, iespējams, ka vēlāk šo pieredzi varētu pārņemt citi Latvijas reģioni.	22	2	24	92	Jā

17	(maz žurnālistikas par Latgali, Latgales iedzīvotājiem svarīgām tēmām) UN (neuzticēšanās žurnālistikām)	Mēs piedāvājam caur valsts finansējumu īpaši atbalstīt pētniecisko žurnālistiku par Latgali, it sevišķi pētnieciskos un atmaskošanas šovus, kur, piemēram, žurnālists bez brīdinājuma dodas sazināties ar pašvaldības pārstāvjiem (līdzīgi kā to dara VID darbinieki ar slepenajiem pirkumiem vai LTV raidījums "Aizliegtais paņēmiens"). Žurnālistiem jābūt no vietējās varas neatkarīgiem un nav jābūt vietējiem iedzīvotājiem (tas attiecas tikai uz "asiem" materiāliem, kurus vietējais žurnālists neuzdrošinātos veidot).	Mēs sagaidām, ka šādi pieaugs Latgales iedzīvotāju interese par vietējo politiku, kā arī uzticēšanās žurnālistiem. Ja būs šovs, būs arī skatītāji. Pateicoties labiem pētnieciskās žurnālistikas piemēriem Latgalē, tai skaitā, faktu pārbaudei, cilvēki vairāk uzticēsies žurnālistikai. Šobrīd Latgales iedzīvotājiem vajag vairāk iemeslus, kādēļ uzticēties žurnālistiem.	22	2	24	92	Jā
18	(neuzticēšanās žurnālistikām)	Mēs uzskatām, ka žurnālistam jāstrādā tajā teritorijā, par kuru viņš ziņo, uzticēšanos veidojot caur kvalitatīvu saturu.	Mēs tā uzskatām tādēļ, ka vietējie žurnālisti ir atpazīstami dotajā sabiedrībā, rada ticību tam, ka pārzina situāciju, par kuru ziņo.	18	5	23	78	Jā

19	(neuzticē šanās žurnālisti em)	Mēs iesakām radīt plašākas iespējas no Krievijas emigrējušiem žurnālistiem radīt saturu Latvijas un Latgales iedzīvotājiem	Mēs to piedāvājam tādēļ, ka no Krievijas emigrējušie žurnālisti ir profesionāļi, kuri ir pieredzējuši, pārzina biznesa un politisko vidi. Auditorija viņus pazīst, ja patērēja viņu medijus, kad tas vēl bija iespējams. Viņi ir Latvijā, viņi ir reāli pieejami.	7	16	23	30	Nē
20	(neuzticē šanās žurnālisti em)	Profesionālas žurnālistikas saturam vairāk un biežāk jāparādās sociālajos medijos, jo tur ir lielākā auditorija. To var darīt dažādos veidos: piemēram, mediji var pirkt reklāmu Facebook vai pie influenceriem, lai par viņu darbu uzzinātu plašāka auditorija. Svarīgi neželot līdzekļus labas žurnālistikas mārketingam.	Mēs to piedāvājam tādēļ, ka auditorija uzticas influenceriem un šī auditorija ir liela. Influenceri neaizstāj žurnālistus, bet padalās ar žurnālistikas materiālu. Piemēram, Tiktoks ir populārs Latgalē, tādēļ labas žurnālistikas reklamēšanai šis tīkls un tā influenceri ir jāizmanto.	23	1	24	96	Jā
21	(neuzticē šanās žurnālisti em)	Mēs piedāvājam žurnālistiem skaidrāk savos materiālos norādīt uz iegūtās informācijas avotiem un izcelsmi.	Šādā veidā arī auditorija varēs pārbaudīt, vai žurnālista publicētajai informācijai var uzticēties - zinās, ka žurnālists to nav	20	3	23	87	Jā

			izdomājis. Žurnālisti arī vairāk piedomās par informācijas ticamību, nevēloties riskēt ar reputāciju.					
22	(neuzticēšanās žurnālistiem)	Jāveido tādi raidījumu formāti (TV, radio, internetā), kur sarunās ar augstām amatpersonām, ieskaitot prezidentu un premjeru, ir brīvais mikrofons - proti, jebkurš var uzdot savu jautājumu.	Mēs to piedāvājam tādēļ, lai politiķi labāk uzzinātu to, kas interesē cilvēkus, bet cilvēki labāk iepazītu politiķus. Šāda iepazīšanās veicinās uzticēšanos, kā arī atbildību par solījumu izpildi.	20	2	22	91	Jā
23	(neuzticēšanās žurnālistiem)	Jāsargā žurnālisti pret mēģinājumiem ar viņiem izrēķināties. Par uzbrukumu žurnālistam ir jāsoda tāpat kā par uzbrukumu valsts varas pārstāvim.	Mēs ceram, ka žurnālists, kurš jūtas pasargāts, labāk veiks savu darbu un iedzīvotāji viņam vairāk uzticēsies.	22	2	24	92	Jā